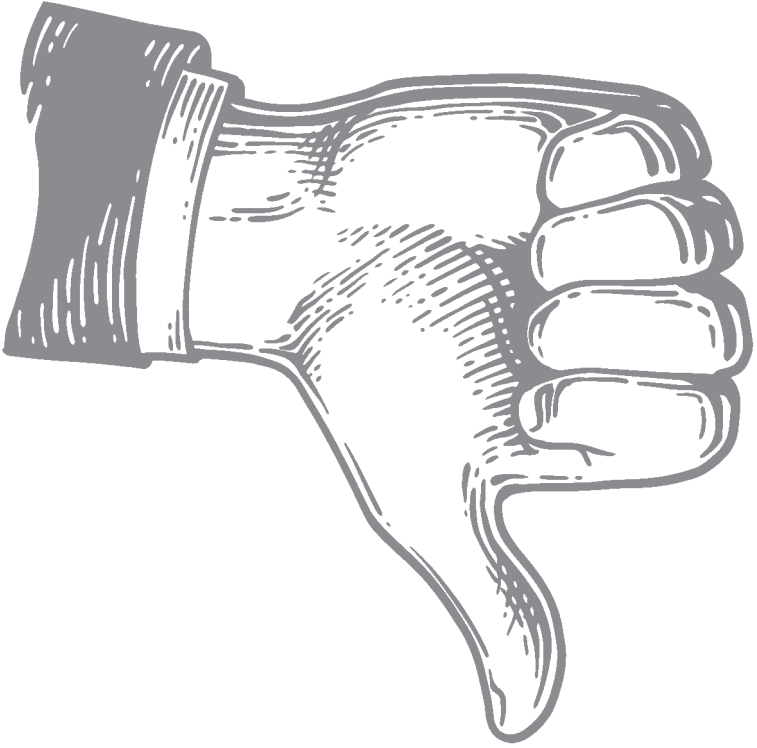


AGAINST ENGLISH



Against *Pleidooi voor het Nederlands* English

Samenstelling Lotte Jensen, Niek Pas,
Daniël Rovers, Koen van Gulik

© 2019 samenstelling Lotte Jensen, Niek Pas,
Daniël Rovers, Koen van Gulik
De rechten op de afzonderlijke bijdragen
berusten bij de betreffende auteur(s)
Alle rechten voorbehouden
Omslagontwerp Bureau Beck
NUR 740
ISBN 978 90 284 5022 6
www.wereldbibliotheek.nl



INHOUD

Against English (inleiding)	7
ÖZCAN AKYOL – Blue Mondays	14
JAPKE-D. BOUMA – De Engelse ziekte	16
FOUAD LAROUÏ – Lodewijk de Veertiende sprak geen Engels	22
RITA ZIPORA – Dat	29
CLAUDIA DI PALERMO – Verdwaald	31
ANNETTE BIRSCHER – Fiets	38
MATTHEW WELLS – ‘Nederlands? Wat de f*** wil je daarmee doen?’	41
DAN AFRIFA – Ghezuïeten	48
FLOOR RUSMAN – Vernachelen en bakkeleien	55
NIEK PAS – Rahma el Mouden en haar trots op het Nederlands	61
LOTTE JENSEN EN STINE JENSEN – De ribben van de grammatica	69

J.Z. HERRENBURG – Lof en aanval	76
DANIËL ROVERS – ‘We gaan toch niet die kuttaal spreken?’ Over mijn anglofobie	84
NIEK PAS – Op zijn Frans	98
GER GROOT – Dûût mich een mikse. Het onrecht van een universele taal	108
PIET GERBRANDY – Een pleidooi voor wellevendheid	120
LOTTE JENSEN – Yolanda Rodríguez Pérez: ‘Waar komt dat gebrek aan liefde voor de eigen taal vandaan?’	130
JOHAN OOSTERMAN – Engels is (niet) het nieuwe Latijn	135
EVA WISSENBURG – Wat je verliest en wat je wint	142
JOOST NIJSEN – Waaruit vertalen wij?	152
GEERT CORSTENS – Taal en recht	157
JELLE VAN BAARDEWIJK – De taal van een eerlijke economie	167
AD VERBRUGGE – Hart voor Nederlands	181
GITA DENECKERE – Van Bildung naar Globish. De verengelsing van de Vlaamse universiteiten	194
ANNETTE DE GROOT – Onderwijs op krukken	203
JOB EIKELBOOM EN PETER BUURMAN – Eindexamen Nederlands dit jaar in het Engels	217
Personalía	219

AGAINST ENGLISH

Dit boek is geboren uit verzet.

Verzet tegen het overmatige gebruik van het Engels op de basisschool, waar leerlingen steeds meer lessen in het Engels door de strot krijgen geduwd, hoewel ze het Nederlands nauwelijks machtig zijn; verzet tegen de dominantie van het Engels op universiteiten, waar de meeste colleges in het Engels moeten worden gegeven, zelfs als ze over Vondel of de geschiedenis van de Nederlandse democratie gaan.

En wat ons nog opstandiger maakt, is dat iedereen zijn schouders over de verengelsing lijkt op te halen. Sommige reacties zijn ronduit onnozel, in de categorie 'Het kan toch geen kwaad?'. Wie spreekt er dan géén Engels? Een andere respons is die van gelatenheid: Engels is toch allang de norm geworden? Je wilt en kunt de vooruitgang toch niet tegenhouden?

Ja, we weten inmiddels dat aan de Amerikaanse verkiezingen oneindig veel meer zendtijd dan aan de Duitse wordt besteed, al heeft het reilen en zeilen van de oosterburen een veel directere invloed op ons leven. We weten dat de Nederlandse vertaling van een Italiaanse roman jaren onopgemerkt kan blijven, tot een hype in Amerika er ook bij ons een bestseller van maakt. En we kennen de vaktijdschriften waar ijverige Nederlandstalige scribenten voor een Nederlandstalig publiek futloze Engelstalige artikelen publiceren over onderwerpen uit de Lage Landen, in de overtuiging dat de hele wereld aandachtig meeleeft.

We hoeven die onzin niet voor zoete koek te slikken. Het is genoeg geweest. Basta. We nemen de handschoen op.

Het zou een ‘achterhoedegevecht’ zijn dat we voerden, zei een manager op de uitgeverij, die lucht kreeg van ons plan. Ongelovig over zo veel naïviteit. Een mooi woord overigens, *achterhoedegevecht*, vooral omdat het de kracht van taal laat zien; in dit geval een metafoor die bij voorbaat elke discussie, en dus elk alternatief onmogelijk moet maken. Zouden we in staat zijn ook zo snel een discussie in het Engels kalt te stellen?

Wie dit boek leest, zal ontdekken dat de opmars van het Engels onder meer te wijten is aan een behaagzuchtige keuze. Want hoeveel Nederlanders schakelen bij het geringste accent niet meteen over op het Engels! Dat is de taal, denken we blijkbaar, die de ander altijd ontzettend graag wil spreken. Onder anderen Fouad Laroui, Annette Birschel, Claudia Di Palermo en Matthew Wells laten zien hoe misplaatst en gênant die aanname kan zijn. Men denkt beleefd te zijn, maar gaat uit van een vooroordeel. Een accent of zelfs een huidskleur volstaat om in het Engels te worden toegesproken.

Het is een interessant, specifiek Nederlands fenomeen dat hier aan de oppervlakte komt. Er spreekt trots uit, niet op de eigen taal, maar op de eigen (vermeende) talenkennis. Het gemak waarmee op Engels wordt overgeschakeld kun je welwillend interpreteren: hier valt het plezier te herkennen dat we ervaren wanneer we een vreemde taal spreken, de nieuwe wereld die bloot komt te liggen alleen al door al die nieuwe klanken! Je kunt het ook strenger bekijken. Dan is die hijgerige drang om altijd maar weer Engels te babbelen een teken van stuitende onderdanigheid.

In een taal ligt je leven gevat. Je kunt er je liefde in uitdrukken of troost uit putten, je eenzaamheid door overwinnen en je leed in delen. Een taal is een thuis, met alle bescherming, warmte en soms ook frustratie en teleurstelling die een woning bieden kan. Ad Verbrugge wijst er in zijn bijdrage op dat uitdrukkingsvaardigheid in

het Nederlands ten diepste verbonden zou moeten zijn met de idee van burgerschap. In dit verband heeft de Franse linguïst Claude Hagège geschreven over ‘citoyenneté de la langue’. Taal als burgerschapsideaal, kom daar in Nederland maar eens om. In de polder heeft taal vooral een nutsfunctie.

Veelbetekenend in dit verband is ook dat het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in het rapport *Denkend aan Nederland* (2019) bijdragen wijdt aan ‘landschap’, ‘cultureel erfgoed’ of ‘jongeren in een etnisch divers Nederland’, maar dat niet één van de achttien hoofdstukken over ‘Nederlands’ of ‘taal’ gaat.

Dat je van een taal ook kunt houden, dat je lijstjes kunt aanleggen van mooie, in onbruik geraakte woorden, en dat taal daarmee een functie heeft als cultureel geheugen en archief toont Floor Rusman in haar bijdrage. Maar er valt ook een hol instrument van te maken, door nietszeggende termen te gebruiken die van alles suggereren maar niets betekenen. Dat kan in het Nederlands, maar het Engels leent zich er veel beter voor. Japke-d. Bouma geeft er in haar tekst even hilarische als angstaanjagende voorbeelden van.

Los van liefde en schoonheid betekent taal ook altijd *macht*. De macht om greep te krijgen op je bestaan, de macht om deel uit te maken van de samenleving, de macht om niet een willoze pion te zijn van rap pratende leidinggevendens. Rahma el Mouden legt uit hoe belangrijk taal is als je als nieuwkomer in een vreemd land arriveert en onder aan de sociale ladder een weg naar boven probeert te vinden. Als je ‘in een taal’ bent, zo schrijft auteur J.Z. Herrenberg (met Adorno), dan beheers je die taal, in plaats van dat zij jou haar wil oplegt. Bezitters leggen graag hun taal op, want daarvoor verkrijgen ze de dominantie over het denken zelf.

Het doel van dit boek is een discussie op gang te brengen. We willen laten zien welke reële gevaren er kleven aan onze massale toevlucht tot het Engels. Dit doen we door vanuit verschillende invalshoeken, door verschillende auteurs over moedertaal en vreemde talen te

laten schrijven. Er komen schrijvers, journalisten, juristen, vertalers, wetenschappers, een ondernemer en een muzikant aan het woord. Hun wortels liggen in Nederland of België, maar evengoed in Duitsland, Frankrijk en Marokko, in Italië, Turkije, Ghana en Denemarken.

Dit is daarmee ook een boek over diversiteit, en dus gaat het steeds opnieuw over een proces van in- en uitsluiting. Dat is heel duidelijk te merken in de wereld van de uitgeverij. Eva Wissenburg en Joost Nijsen wijzen erop dat er in Nederland jaarlijks meer vertalingen uit het Engels dan oorspronkelijk Nederlandse titels verschijnen. De Anglo-Amerikaanse cultuur is zo dominant dat deze andere talen als het Spaans, Russisch, Deens en Frans volledig wegdrukt. Commerciële motieven liggen daaraan ten grondslag: uitgeverij willen zo min mogelijk financieel risico lopen. Daarmee gaan grote culturele rijkdommen verloren.

In de universitaire wereld wordt veel gesproken over in- en uitsluiting. Bestuurders en managers hebben de mond vol van diversiteit, maar de verdringing van het Nederlands en andere wetenschapstalen door Globish resulteert ondertussen in een academische monocultuur. In linguïstisch opzicht is de alma mater voorlopig ver verwijderd van inclusief denken. Alleen voor Engelstaligen is de universiteit een *safe space*.

In onderzoek en publicaties is het Nederlands nagenoeg uitgeroeid. In vergaderingen, administratieve communicatie en op de werkvloer wordt de taal van Multatuli, Van Bruggen en Hermans steeds vaker de nek omgedraaid. Dit leidt soms tot absurdistische situaties. Zo reageerde een ambtelijke instantie van een bekende hoofdstedelijke universiteit op het verzoek óók in het Nederlands te communiceren met de opmerking: 'Dat is te duur'. Michel Houellebecq sloeg de spijker op zijn kop toen hij in *Sérotinine* schreef dat Nederland niet meer dan een handelsonderneming is: 'la Hollande n'est pas un pays, c'est tout au plus une entreprise'.

In de discussie over de eentalig Engels geworden Nederlandse

universiteiten is al vaak de vergelijking met het Latijn gemaakt, de oude universele taal, die een vrij verkeer van ideeën liet plaatsvinden. Het Engels zou eenvoudigweg die oude bemiddelende rol hebben overgenomen. Dat is zeker niet het geval, aldus Gita Deneckere, die het Engels een ‘pletwals’ noemt die elke verscheidenheid in de academische wereld vernietigt, omdat er in dezelfde taal en intellectuele traditie moet worden gedacht en geschreven. Johan Oosterman herinnert er bovendien aan dat het Latijn ook heel veel mensen buitensloot; de gewone man, laat staan de gewone vrouw had niets op de faculteiten te zoeken waar de heren in Latijn (‘een geheimtaal voor de elite’) hun wetenschappelijke betogen schreven.

Daar waar universiteiten en bedrijven hun heil zoeken in het Engels, raakt de huidige elite losgezongen van de maatschappij. Spreekt men bij maatschappelijke onrust nog wel dezelfde taal? De regering heeft onlangs na geheim overleg een *designated survivor* aangewezen. Dit kolderieke besluit toont eens te meer dat met het Anglo-Amerikaans ook denkramen de oceaan oversteken die de Nederlandse politieke cultuur infecteren. Zouden ze in Den Haag ook de tijd nemen om na te denken over het voortleven van onze taal?

Het Globish maakt internationale contacten mogelijk, maar verengt ondertussen ook de blik. Al die expats die weigeren om Nederlands te leren, en die vervolgens neerkijken op al die rare ‘Dutchies’, lopen een hoop interessante ontmoetingen mis. Wie in Parijs Frans spreekt, in Berlijn Duits, in Tokyo Japans, krijgt een andere, *echtere* kant van de stad te zien.

Soms lijkt het Engels te fungeren als een middel om zelfstandig denken te voorkomen. Jelle van Baardewijk waarschuwt dat in de zogeheten *disruptieve* (een eufemisme voor de afbraak van sociale zekerheden) economie klanten of consumenten *users* worden genoemd, alsof het om verslaafden gaat. Iedereen is hier ingesloten, en daardoor is er geen ontsnapping meer uit de klauwen van Google mogelijk.

Maar, zo zou je hiertegen in kunnen brengen: sluiten we met ons pleidooi voor het Nederlands (en meertaligheid) niet moedwillig miljarden mensen buiten? Zou één wereldtaal de inburgering van bijvoorbeeld vluchtelingen niet een heel stuk eenvoudiger maken? Ger Groot overweegt de vraag en komt tot de conclusie dat de invoering van het Engels als wereldtaal een benauwend eenheidsdenken verraadt. En zelfs al zou er bij gezamenlijk besluit, of onder dwang van een dictator een gelijkschakeling van alle talen plaatsvinden, dan zouden er binnen één generatie alweer enorme taalverschillen tussen regio's ontstaan.

Denken over taal – en dus denken over verschil en overeenkomsten – is waardevol. Het leert dat ook het Nederlands een meerderheidstaal is die in de loop van eeuwen bijvoorbeeld het Fries en het Papiaments in de schaduw heeft gesteld. In het Nederlandse recht, zo schrijft Geert Corstens, is het Fries pas een rechtstaal geworden halfweg de twintigste eeuw; op de Benedenwindse Eilanden is het sinds kort mogelijk om mondeling in het Papiaments te procederen.

Een bekend en inmiddels wat versleten argument tegen verengelsing luidt dat het te wijten is aan het onverbeterlijke 'cultuurrelativisme' dat in Nederland heerst. Annette de Groot laat zien dat de onderwerping aan het Engels op Nederlandse universiteiten juist een gevolg is van de verabsolutering van een waarde – namelijk die van het geld. Hoewel wetenschappelijk onderzoek steeds liet zien dat onderwijs in een vreemde taal ten koste gaat van de resultaten, kiezen universiteits- en schoolbestuurders keer op keer voor meer Engelstalig onderwijs.

Het waren zulke bestuurders waarop de satirische website *De Speld* op 9 mei 2019 het bericht baseerde dat het eindexamen Nederlands op middelbare scholen voortaan in het Engels zou worden gegeven. De redenering luidde: de leerlingen kijken toch al zo veel Engelstalige filmpjes op hun schermen, het cijfer voor Nederlands zal er alleen maar op vooruitgaan! De leerlingen zelf, zoals 'vwo-leerling Marianne', waren uiterst enthousiast: 'I don't know, in het

Nederlands vind ik het soms zo lastig om, hoe zeg je dat? To find words. Anyway, je snapt wel wat ik bedoel.’

Wij protesteren. Onze repliek luidt: nee, Marianne, sorry, we begrijpen totaal niet wat je bedoelt. Om te kunnen overtuigen moet je eerst een taal beheersen, en daar gaan heel wat uren oefenen en studie overheen. Pas *dán* kunnen we van mening verschillen, of dat nu in een klaslokaal is, thuis, of in het parlement. Het Nederlands is de lijn die ons met de mensen om ons heen en de geschiedenis verbindt. Wordt die lijn doorgeknipt, dan houdt elk denken op. Dan zijn we overgeleverd aan keuzes die voor ons worden gemaakt, aan oekazes waartegen niet meer te argumenteren valt.

Weg met het Engels! Leve het Nederlands!

Lotte Jensen, Niek Pas, Daniël Rovers, Koen van Gulik

BLUE MONDAYS

Özcan Akyol

Als kind van gastarbeiders begon ik aan de basisschool met een grote taalachterstand, net als mijn generatiegenoten uit dezelfde arbeidersbuurt, waar we door toegenomen segregatie vooral Turks met elkaar spraken, thuis en op straat.

Veel jongeren, niet allemaal, leerden pas in het onderwijs Nederlands spreken.

Dat heeft twee redenen: enerzijds lag de prioriteit van hun ouders bij de taal van het land dat ze omwille van een betere toekomst hadden verlaten, anderzijds, en dat is belangrijker, waren er maar weinig migranten van de eerste lichting die zich meteen de Nederlandse taal toe-eigenden.

Pas toen we moeizaam naar het voortgezet onderwijs doorsijpelden, leerden we ook Engels, een taal die eigenlijk niemand kende – bijna iedereen had een schotelantenne aan de muur, waardoor alleen Turkse woorden en zinnestjes door de woonkamers galmden.

De nieuwe generatie migrantenkinderen is wat taalontwikkeling betreft een stuk verder, maar zij ondervindt tegenwerking van een andere boosdoener. Door toegenomen globalisering wordt straattaal, met name gebezigd door mensen uit sociaal kwetsbare groepen, gegijzeld door uitheems Bargoens en Engelse termen die geleend zijn uit muziek en films.

De taal van de straat die ik leerde, werd vooral gelardeerd met Jiddisch en Hebreeuws.

Om twee voorbeelden te noemen: bij ons in de wijk ging niemand dood, maar wel ‘peiger’. En we waren nooit dronken, wel een beetje ‘sjikker’. Tegenwoordig worden mensen ‘*gemurderd*’ en zijn ze ‘*wasted*’. De taalverloeding begint dus onder aan de sociale ladder.

Maar toen ik later doorstootte naar de universiteit, dankzij een passie voor literatuur, kwam ik er al gauw achter dat die ‘verengelsing’ toch niet exclusief was voorbehouden aan één groepering binnen onze samenleving.

Het tragische dieptepunt tijdens mijn studie Nederlandse Taal & Cultuur was een college waarin we een populaire roman van een Nederlandse auteur in het Engels moesten ontleden – we kregen immers de vertaalde versie. Ik geloof dat het om *Blue Mondays* van Arnon Grunberg ging. Dat was het moment dat mijn lust om door te studeren acuut verdween.

Wie zich om de Nederlandse taal bekommert, iets wat we allemaal moeten doen, al was het maar om onze eigenheid te behouden, heeft de taak zich te verzetten tegen dit soort ontwikkelingen.

Smaakbepalers in de media, de politiek, het onderwijs en zelfs artiesten hebben hierin een doorslaggevende rol. Zij geven kleur aan onze maatschappij. Dat kunnen we het beste doen in onze eigen taal. Laat die anderen, over de grens, maar hun eigen cultuur in stand houden.

DE ENGELSE ZIEKTE

Japke-d. Bouma

Het Engels rukt op in Nederland en ik ben zo iemand die daar bloedende oren van krijgt. ‘Content’, ‘input’, ‘targets’, ‘flow’, ‘events’, en ‘goals’ die moeten worden ‘aligned’ voordat je ze kunt ‘submitten’ voor ‘approval’ – als ik sommige mensen hoor praten, is het net of ik met een groepje Amerikaanse tieners op stap ben in Amsterdam – zo onbenullig.

Laatst belde iemand van een marketingbureau om te vragen of ik haar ‘invite’ gekregen had, of dat ze een ‘reminder’ moest sturen. Ik heb haar baas gebeld en haar laten opnemen in een taalkliniek. Ik hoop dat het nu weer wat beter gaat.

Het meeste onnodige Engels vind je op kantoor, ik noem het altijd ‘de Engelse ziekte’. Het is de taal van mensen zonder fantasie, je hoeft er niet bij na te denken – iedereen praat elkaar na.

Ik vind het heel armoedig klinken. Want je hoort nooit eens Keats of Cleese citeren, maar alleen maar managementbullshit. Toch zijn er hele volksstammen die zich eraan vergrijpen. Ik denk dat ze zich er gewichtiger mee willen maken. ‘In het Nederlands klinkt alles zo boerenerfachtig’, zei een ‘customer experience executive’ ooit tegen me. Neem ‘een saaie eend’. Dat wil niemand zijn. Maar een ‘lame duck’, of een ‘sitting duck’ – dat klinkt nog best strategisch.

Het is een beetje zoals met liedjes. Als Bløf het in het Nederlands zingt worden ze uitgelachen, maar als je The Beatles bent en in het

Engels een totaal onbegrijpelijk verhaal ophangt over een gele onderzeeboot, is het ineens wereldliteratuur.

Het *klinkt* in het Engels wel een stuk minder ellendig op kantoor, dat moet ik de Engelse school nageven. Zo is niemand meer overspannen maar hebben ze een ‘burn-out’, hoef je je bureau niet meer op te ruimen, maar is er de ‘clean desk policy’ en heet dat saaie bureau sowieso geen bureau meer, maar een ‘workstation’.

Er zijn ook geen functioneringsgesprekken meer, die heten tegenwoordig ‘performancedialogen’ en ‘great conversations’; je hoeft je ook niet meer in te spannen, dat heet ‘commitment’ en o ja, kritiek. Boeien. Dat heet ‘feedback’ en is dus prima om te krijgen. Er is ook geen kantoor meer te vinden waar ‘gewoon’ het boerenverstand wordt gebruikt, nee, dat noemt men tegenwoordig ‘agile werken’.

Engels op het werk wordt ook gebruikt om een saaie week mee te verhullen. Als je zegt dat je eerst een ‘meeting’ hebt, dan een ‘brainstorm’, daarna een ‘huddle’ en vervolgens gaat ‘scrummen’ hoop je dat mensen niet doorhebben dat je jezelf al de hele dag van de ene kansloze vergadering naar de andere sleept.

Wat me verder nog opvalt, is dat kantoor-Engels vooral gebruikt wordt voor vervelende dingen, zoals ‘governance’, ‘printer’ of ‘watercooler’. Nooit voor leuke als koffieautomaat, kroketten, complimentjes en de vrijdagmiddagborrel. Ik vind dat zielig voor de Britten.

Maar waarschijnlijk liggen de Engelsen vooral in een deuk als ze horen hoe wij op kantoren hun taal verkrachten. Zo zei de baas van de Rabobank Wiebe Draijer ooit met een stalen gezicht, dat zijn bank geregeld collega’s ‘in een deep dive door de why trekt’ – alsof er ergens een pruttelende kookpot staat waar iedereen aan zijn oren doorheen geslierd wordt.

Of neem ‘de learnings’, een uitdrukking die je overal hoort als mensen iets fout hebben gedaan. Dat is niet eens een Engels woord. Net als ‘een ask neerleggen’ als in de zin ‘Japke, mag ik even een ask bij je neerleggen’. Dat is een vraag stellen. En de ‘werkplek met een

deur' heb ik ooit door iemand met droge ogen 'closed longstay' horen noemen – tbs op je werk, zeg maar. Er zijn zelfs mensen die Nederlandse woorden op z'n Engels uitspreken zoals 'tèllent'. Die zijn misschien nog wel de ergste.

Wat ook opvalt: al die 'upjes' die opduiken op kantoor. De 'start-up' is de bekendste – een groepje *millennials* met een idee en, vaak, een slechtgeschreven 'businessplan'. Maar ook de 'scale-up' verovert terrein, een nieuwe term voor een snelgroeiend bedrijf; de 'meet-up' is een bijeenkomst en natuurlijk de 'stand-up', de benaming voor een groepje mensen dat in een kring overlegt en elkaar niet goed kan verstaan, omdat ze allemaal moeten blijven staan want dan duren de overleggen niet te lang – als iemand me kan uitleggen wat dáár nu weer het voordeel van is, hou ik me aanbevolen.

Maar de Engelse functietitels slaan werkelijk alles. Soms durf ik LinkedIn amper te openen om het risico te vermijden dat ik in een lachstuip raak. Wat dachten jullie bijvoorbeeld van een 'tribe lead', een 'squad lead' of een 'chapter lead'? Dat zijn chefs van een afdeling. De laatste forenst graag in leer gekleed op zijn of haar motor naar het werk – zo vermoed ik.

Verder ben ik ook nog 'continuous improvement specialists' tegengekomen (elke dag beter, dat kán niet eens), 'enablers' – die hadden we nog niet, mensen die 'dingen mogelijk maken op kantoor'; en 'sensemakers': eindelijk, collega's die kunnen uitleggen wat iedereen aan het doen is. Of wat dachten jullie van de 'vibe managers' die ze bij Schiphol hebben voor de 'branding' – en dan maar hopen dat de blusdekens daar klaarliggen.

Ik begrijp het ook vaak verkeerd. Zo dacht ik altijd dat 'onboarden' iets met een cocktail op de Love Boat was, maar dat blijkt 'inwerken' te zijn; is 'save the date' niet een poging de wereld te redden maar 'schrijf in je agenda' en hoeft 'chasen' niet altijd iemand achternazitten te betekenen maar kan dat ook 'navragen' zijn als in: 'chase jij Japke-d. even hoeveel Engelse woorden we mogen gebruiken per zin?'

Ik las ooit over een ‘change enablement lead journey-to-cloud-program’ en dacht met een stervensbegeleider van doen te hebben maar dat bleek toen ik hem belde een heel aardige man die softwareprojecten begeleidt bij een grote uitgeverij. En dan was er nog iemand wier nieuwe baas een ‘speeddate’ met haar wilde. Dat was een kennismakingsgesprek – hoopte ze. Ik heb niks meer van haar gehoord.

Vaker kan ik er écht geen touw aan vastknopen wat ze bedoelen met al dat Engels. Zoals toen een lezer naar me twitterde dat de ‘call center agents worden beoordeeld op hun average handling time en net promotor score’ en dat de ‘customer bediend wil worden in een omni-channel environment met op zijn minst een triple play aanbod inclusief on demand content’. Ik denk dat ook daarom het Engels op kantoor hardnekkig blijft bestaan: niemand durft meer te vragen wat het nou eigenlijk betekent.

Misschien dat *daarom* iedereen er als een kip zonder kop achteraan holt – mensen willen niet dom lijken. Bedrijven, ministeries, scholen, vrijwilligersorganisaties – van Aegon tot het Wereld Natuur Fonds – ja, zelfs de EO heeft het Engels nodig om de kruisgang van Christus aan de man te brengen. Het tv-programma daarover noemen ze ‘The Passion’, of, zoals het meestal wordt uitgesproken: ‘Duh’h Pessjun’.

Je zou toch denken dat Jezus al hip genoeg is van zichzelf. Een man die al tweeduizend jaar een merk is waar je u tegen zegt. Een merk dat zichzelf verkoopt in alle talen over de hele wereld met een verhaal dat iedereen begrijpt.

Misschien vonden ze bij de EO het Nederlands niet goed genoeg voor Jezus. Of waren ze bang dat mensen zouden denken dat het een pornofilm was, of was het woord ‘passie’ al door de bakker van Albert Heijn geclaimd.

En dan die Engelse motto’s – o sorry, slogans – van bedrijven. ‘Live, life, love, Livera’ bijvoorbeeld. Zo kosmopolitisch word je zichtbaar als je een schone onderbroek aanhebt. Of ‘power to you’

van Vodafone – alsof we allemaal met een verlengsnoer door het land moeten.

En neem ‘*open your world*’ van Heineken. Vergeet allemaal niet een blikopener mee te nemen om de kroonkurk van Moeder Aarde af te krijgen. Of Philips, die jaren ‘*Let’s make things better*’ geroepen heeft, en iedereen maar denken ‘waar wachten jullie op?’

Ook heel mooi: de Rijksuniversiteit Groningen kreeg ooit een prijs voor de ‘slechtste slogan’ met ‘*born leaders reach for infinity*’ als motto. Terecht. Als je een geboren leider bent, hoef je er ook niet voor te studeren. En hebben die *born leaders* niks beters te doen dan de hele dag naar het oneindige te reiken? In dezelfde categorie zegt reisbureau TUI ‘*discover your smile*’. Blijkbaar vergaat het lachen je op zo’n vakantie als je je glimlach weer helemaal moet ontdekken.

Maar het toppunt van onnozelheid vind ik toch wel het woord ‘cashback’ dat ineens overal opduikt. Je kunt dan bijvoorbeeld een telefoon kopen en 15 euro ‘cashback’ krijgen. Of een tv en dan 50 euro ‘cashback’. Dan zijn we toch wel heel erg diep gezonken. Dat we iets oer-Hollands als ‘geld terug’ in het Engels uitgelegd moeten krijgen.

Er zijn mensen die al het Engels in ons land ‘taalverrijking’ vinden. Ik vind dat niet. Ik vind het taalverdringing. Maar ik snap vooral niet dat in een tijd waarin iedereen de mond vol heeft van de Nederlandse identiteit en dat die zo onder druk zou staan, iedereen wel de hele dag steenkolen-Engels loopt te tetteren terwijl dat nergens voor nodig is.

En belangrijker: wat hebben we überhaupt met die Engelsen te maken dat we hun taal moeten praten in de reclame, op onze universiteiten en op ons werk? Wat hebben die Angelsaksen nou helemaal voor óns gedaan, behalve dan de BBC, soevereine humor, de minirok, Blackadder, Wimbledon, George Harrison, wurgseks, onze vrijheid, Jane Austen, Daniel Craig, thee en J.K. Rowling? Die gasten zijn toch al praktisch uit de EU, qua Brexit.

Ik zeg dan ook: we stoppen met dat al dat onnodige Engels in ons